

ARMÁDA A DOBROVOLNICKÁ SLUŽBA

V roce 1991 v italském časopise Rivista militare č. 2 publikoval náčelník generálního štábu italské armády generál Geffredo Canino své názory v článku, který nazval **Armáda a dobrovolnická služba**. Pro značnou rozsáhlost tohoto článku jej redakce podstatně zkrátila a redakčně upravila. I přesto si myslíme, že poskytne každému čtenáři značnou část informací, které mohou být prospěšné i při řešení podobných problémů, s nimiž se naše armáda setkává a bude setkávat při přechodu k profesionalizaci.

Politická a sociální situace v naší zemi a měnící se mezinárodní situace nás vedou k větší důvěře ve výstavbu armády se zvýšenou "profesionalitou" - píše v úvodu generál Geffredo Canino. V tisku, ale i na veřejnosti se toho napsalo a namluvilo o možnosti, nezbytnosti, příznivé situaci pro vybudování armády, která by byla z podstatné části složená z dobrovolníků již hodně. Značná část vyjádřených názorů, ať již byla více méně originálních a zájmových, je však vždy charakterizována povrchností zkoumání skutečné situace.

Mimo několika chvályhodných výjimek, vůdčí myšlenky se velmi často vyznačují zřetelnou subjektivitou a mají čtyři základní nedostatky, a to:

1. Nesoustředují se na základní podmínky, které by mohly vést k přijetí dobrovolnického systému.
2. Nejsou schopny uvést svoje náměty do souladu se zaužívanou politickou strategickou strukturou.
3. Nevedou k zahájení seriózního, praktického a skutečného organizování dobrovolnických složek.
4. Neuvažují s časovým faktorem, se zdroji a potřebnými aktivitami, nutnými ke změně systému ze současného stavu na ten, který předvídají ve svých hypotézách.

Konfrontovat tento problém se seriózním a realistickým stylem je první nezbytný krok, který je zapotřebí udělat a vzít přitom v úvahu následující:

- ohrožení, z hlediska měnící se strategické situace a zkušeností z krize v Perském zálivu a v kontextu vždy existující možnosti poklesu finančních zdrojů;

- dílčí výhledy všeobecné branné povinnosti, zřízení institutu náhradní služby a získávání pro službu v armádě i ženy;

- existenci osob, které jsou k dispozici pro dobrovolnickou službu v ozbrojených silách.

Ve skutečnosti je nyní jasné, že uvedené důležité faktory vytváří instituci dobrovolnické služby ne jako podmínku nadále žádoucí, ale jako funkční nezbytnost. Navíc, z legislativních, organizačních a adaptačních důvodů se dobrovolnická služba stane základním kamenem pro nový "Armádní systém".

Nelze potom dále hovořit o modelu obrany bez zahrnutí otázek vytvoření profesionálních ozbrojených složek. Také není možné formulovat jakýkoli technický a taktický předpoklad, bez zahrnutí jeho vlivu na profesionální ozbrojené síly a jejich sociálně ekonomickou oblast.

V každém případě je nutné před zahájením zkoumání rozličných pojetí dobrovolnické služby považovat za prvotně hlavní otázky, jak a kde se uplatní s respektováním italského systému povinné vojenské základní služby.

Podle mého názoru není ani žádoucí, ani vhodné zrušit všeobecnou brannou povinnost. Nechci dělat exkurzi do přehledky všech možností snížení délky všeobecné branné povinnosti, která je jedním ze zamýšlených a rozumných možných stupňů, ale nesmíme zapomenout, že to bude vyžadovat určitou cenu. Tuto cenu bude nutné zaplatit za nákladnost, efektivnost, operační pohotovost a účinnost soudobé armády. Cenu, kterou bude muset někdo kvantifikovat jasně a předtím, než se učiní toto impozantní rozhodnutí. Nezdá se mi, že nyní je chvíle, ve které jsou známy všechny analytické, technické a operační aspekty, jež je nutné vzít v úvahu při posuzování opodstatněnosti doplňování pomocí systému všeobecné branné povinnosti.

V současné době proto opírám své závěry o existující studie, zpracované "Vojenským střediskem strategických studií", které jednoznačně svědčí o tom, že:

● V Itálii není možné dokonce ani v dlouhodobé perspektivě zrušit povinnou vojenskou základní službu a vytvořit ozbrojené síly založené na ryze profesionálním a dobrovolnickém základě.

Pro účely našich dalších analýz by, doufám, nyní bylo vhodné uvést několik úvah o etických a morálních aspektech všeobecné branné povinnosti, k posouzení koncepčního rámce služby dobrovolníků.

Já počítám se zachováním všeobecné branné povinnosti jako nevyhnutelnosti, protože věřím v obranu národa se zahrnutím všech občanů, chránících naše instituce a fyzickou integritu naší země. Pevně věřím, že tato účast musí být osobní a přímá (nemůže se vyznačovat pouze materiálním příspěvkem), ale i duchovní povinností každého občana.

Pouze s uvažovanou všeobecnou brannou povinností můžeme zajistit a posílit myšlenku národní jednoty, kterou každodenně vidíme ohrožovanou regionálními společenstvími národů, frakcemi a maloměstáctvím. Všeobecný branný systém je aktem důvěry v demokracii, ve svobodu a v právo všech občanů bránit se osobně.

Je pravdou, že současný systém nadále nezaručuje sociální rovnost. Z toho důvodu je nutné, aby byl změněn. Dnešní systém všeobecné branné povinnosti vyžaduje radikální přehodnocení. Výstavba menších ozbrojených sil a jejich udržování při stále klesajícím lidském fondu získávaném všeobecnou brannou povinností může a musí znovu nastolit spravedlnost. A to ne pouze v otázce povinné služby, ale jako nezadatelné právo každého občana na to, aby byl cvičen a připravován v umění čelit nebezpečím. K dosažení tohoto cíle bude nezbytné přehodnotit a reorganizovat mobilizační systém, který předpokládá existenci vycvičených záloh.

Je-li služba v ozbrojených silách na jedné straně rozměrem, který navrácí rovnost a je aktem důvěry, dobrovolnický systém na druhé straně je aktem účelnosti.

Avšak mezi plnou důvěrou, všeobjímající a prostoupenou národním obsahem, kterou je všeobecný branný systém inspirován, a chladnou racionální kalkulací, jež vede k profesionální a dobrovolnické armádě, **existuje rovnovážný bod**, kterého můžeme dosáhnout pouze filozoficky, ale může se stát velmi skutečným, budou-li zhodnoceny úplně všechny známé aspekty.

Je všeobecně známo, že pro analytické demonstrování je třeba mít určitý souřadnicový referenční systém. Ve skutečnosti je **koncepce dobrovolnické služby vyjádřena dvěma velice přesnými veličinami:**

- mezinárodní situací,
- lidskými zdroji.

Prvá veličina vyjadřuje novou globální orientaci a nové organizační požadavky; **druhá**

zneklidňující, se týká mužů, kteří by mohli zaujmout místo v organizaci, existující sama pro sebe.

Dále se generál Canino ve svém článku zabýval mezinárodní situací, ekonomickou složkou, strategií, intervencí skupiny států mimo operační oblasti. V části článku, který nazval **Zaostřeno na požadavky**, popisuje, že předcházející čistě vojensko-politické analýzy nepředkládají žádný technický motiv pro výstavbu ozbrojených sil, přizpůsobených pro boj se specifickým protivníkem. Nicméně, požadavek na stabilitu, který je v podstatě obranou v podmínkách extrémně křehké rovnováhy, nadále zůstává. Tato rovnováha může jednou provždy nastolit směr ve světové ekonomice, politice a sociálním rozvoji.

V Evropě je tato rovnováha velmi křehká a stále probíhá na ose Východ - Západ a je výrazně posunuta do střední Evropy, nedá se o ní však hovořit v okrajových oblastech sever - jih.

Potenciální riziko je zvláště vysoké na Balkáně a v některých zemích bývalého Sovětského svazu. V těchto oblastech byly použity všechny tradiční prostředky k dosažení stability, včetně vojenské síly. Existence těchto krizových oblastí a jejich přeskupování stále představuje největší hrozbu pro bezpečnost a samotné fyzické přežití. Z těchto důvodů musí Evropa usilovat o skutečnou integraci a vojenská integrace může být základním vztažným bodem.

Rovnováha je také vysoce nestabilní v severní Africe a na Středním východě, a to je právě tam, kde my vidíme průsečík os východ - západ a sever - jih. Avšak tyto odstředivé síly jsou omezené nebo mohou být snadno omezeny. Díky pomoci mezinárodního fóra je v sázce pouze strategicko-politická rovnováha mezi zeměmi, které jsou přímo zapleteny do konfliktů, netýká se to samotné podstaty existence světa.

Je nezbytné vzít v úvahu, že za každých okolností a všude, zejména v případě otázek národního teritoria, liberalismus nelze interpretovat jako slabost. Se zahrnutím mezinárodních požadavků je prvořadou otázkou vojenské přítomnosti, která nesmí být omezována na symbolickou. Věrohodnost naší politické pozice na mezinárodním poli je hodnocena podle typu intervence, který můžeme zaručit. Pouhé vyvěšení praporů není nadále dostačující. Musíme ukázat o něco víc, to, co je reprezentováno skutečnou silou, připravenou na zakázku splnit určené poslání státu mezinárodním společenstvím. Tento druh intervence by mohl být legálně ospravedlnitelný, rozhodnutý uznávaným mezinárodním společenstvím, poskytnutý podle mezinárodních úmluv a vyžádaný zainteresovanými stranami. Bez grandiózních přání a imperiálních snů.

Podstata ohrožení

● Podle tradičních aspektů bude pokračovat narůstání zvláštního typu ohrožení sever - jih, a to zejména, bude-li ohrožení přesunuto z Varšavské smlouvy na Sovětský svaz (nesmíme zapomenout, že když to autor psal, existoval ještě SSSR a VS - pozn. red.), **charakterizovaný menším počtem sil a delším obdobím výstrahy**. Nezapomeňme však na to, že i v případě plně úspěšných odzbrojovacích dohod SSSR zůstane celá paleta konvenčních výhod a lepší geostrategické podmínky ve srovnání se Spojenými státy (koncentrace sil východně od Uralu, které jsou připraveny k rychlejšímu rozvinutí, než americké síly, rozvíjené přes Atlantický oceán). Nemožnost překvapivého útoku připouští provést v ozbrojených silách snížení pohotovostních sil a ve zvýšené míře se zaměřit na mobilizaci.

● Ve svých ideologických, náboženských a ekonomických aspektech (islámský fundamentalismus, terorismus apod.) bude pokračovat nástup z jihovýchodu, možná dokonce ve významné vojenské formě. Z toho vyplývá, že je nezbytné mít síly vhodné k obraně národních zájmů, dokonce i mimo dosavadní oblast zájmů, a to v rámci mezinárodních a evropských sil, nebo sil NATO, schopných okamžitého použití podle daných podmínek.

Z toho je třeba vyvodit přesná a pečlivě zvážená operační rozhodnutí pro armádu:

▲ Existuje potřeba organizovaných osob na základě všeobecné branné povinnosti, zařaditelných do vycvičených a mobilizovaných jednotek pro obranu teritoria ve všech typech ohrožení. Takové jednotky vyžadují dostatečný operační potenciál, garantující rychlé a silné rozvinování po celém teritoriu státu.

▲ Existuje potřeba jednotek s vysokou profesionalitou, které mohou zajistit počáteční období obrany kritických prostorů a rychlé zasazení kdekoli v rámci státních hranic. Jejich výzbroj a výstroj musí být kompatibilní se standardní výzbrojí italské armády.

▲ Existuje potřeba dalších speciálních jednotek, schopných intervence v mezinárodním měřítku. Výzbroj a výstroj musí být standardizovaný s výzbrojí ostatních zúčastněných sil, které budou vybrány jako partneři. Je rovněž evidentní, že taková výzbroj musí být vhodná pro operace v různých podmínkách, prostředí a v různých předpokládaných situacích jejich operačního rozvinování. Jedna věc je operovat v poušti, jiná je operovat v tropickém pralese. Právě tak rozdílnou věcí je osvobození rukojmí oproti plnění poslání v mírových sborech, nebo v pozorovatelské misi; při likvidaci protistojících sil, k ničení významných vojenských základů, obraně klíčových pozic, ochraně a ošetřování uprchlíků, evakuaci ohrožených oblastí atd.

Nesmíme opomenout, že tyto vysoce profesionální jednotky je nutné postavit do řady a na úroveň s mezinárodní standardizovanou výzbrojí, což obvykle představuje těžké průvodní potíže s organizačním zabezpečením, materiální podporou a financováním.

Profesionální složka

Když jsem citoval požadavky na složky ozbrojených sil s vysoce profesionálním profilem, nemínil jsem se tím vyhnout termínu "dobrovolník" užívajícímu dobrý zvuk eufemismu. Měl jsem na mysli jinou otázku, a to rozdíl mezi profesionály a dobrovolníky, o nichž obvykle mluvíme.

Je podstatný rozdíl mezi dobrovolníkem na dlouhodobý úvazek, dobrovolnou vojenskou službu a profesionálními silami. První je pokračováním povinné základní služby a je využitelný pro určité vojenské specializace, které vyžadují delší odborný výcvik. Dobrovolná vojenská služba je vykonávána s odděleným získáváním pro službu v armádě; mezi požadované speciální charakteristiky zařazuje kromě fyzické a psychické odolnosti i schopnost náročného výkonu služby. Ta může být vykonávána pouze v relativně mladém věku. Konečně, profesionální systém služby vyžaduje dokonalé přizpůsobení na velmi zvláštní životní dráhu a způsob života od muže, který si takovou životní dráhu vybere, dále velmi přesná pravidla a závazky ke službě pro ty, kteří se o ni ucházejí.

Tyto tři typy rekrutace nejsou nevyhnutelně mezi sebou v rozporu. Ve skutečnosti, jestliže neexistují problémy spojené s překrýváním kompetencí organizací, existuje možnost mít rozdílné typy služeb bok po boku s povinnou základní službou a stejně tak s dlouhodobým závazkem, který vyhovuje specifickým úkolům.

Profesionální složka armády, jak bylo uvedeno, musí být trvale připravena intervenovat v Itálii a v zahraničí, nezbytně bezprostředně za státní hranicí, ale dokonce v oblastech vzdálených na druhém konci Země při pozemních, vzdušných a pozemních i námořních operacích.

Pro takové složky ozbrojených sil nelze počítat a uvažovat v termínech starých "dobrovolníků operátorů" nebo přímých dobrovolníků na dlouhodobý úvazek.

Hovoříme o skutečných profesionálních složkách pro vedení zahraniční intervence. Bez jakéhokoli zbožného přání mluvíme o profesionálních složkách, kterých základním prvkem je všestranně připravený dobrovolník. Jak obvykle činíme při definování takticko-technických požadavků na výzbroj, tak také dobrovolník musí být posuzován jako takticko-technický systém. Samozřejmě, že je to "systém", jehož pouhá jediná technická část je důležitá, ale ne

natolik, jako její humanitární protějšek. Tento "systém" musí zůstat člověkem, nesmí být robotem typu "Rambo". Je a zůstane vojenským profesionálem, kterého takticko-technická odbornost se musí prolínat s vyzrálostí a zásadovostí.

Dobrovolník se pak stává profesionálem na bezpečnost, který je prvním mezi všemi bojovníky. Ne fotoreportér, řidič nebo kuchař, ale člověk, jenž může bránit, se stává tím, koho můžeme nazývat povzneseným, zvláště má-li zbraň. Jako bojovník je předmětem těžkého a rychlého opotřebování i únavy, přitom jeho využití je omezeno časově. V kategorii bojovníků stále je a bude elitou. Nemá specifickou práci. Je víceúčelový horizontálně. Zná svou zbraň, výstroj a zaručuje její optimální využití v nevhodnějším časovém okamžiku; zná také lidský potenciál a výzbroj protivníků. Mimo povinnosti své všeobecné specializace je schopen nahradit kteréhokoli člena bojové skupiny. Např. je-li tankistou, může být řidičem, střelcem, nabíječem a dokonce třeba i mechanikem.

Ke splnění takových úkolů prochází stálým, intenzivním výcvikem. Jeho způsobilost, stejně jako jeho tělesná a duševní schopnost jsou předmětem přísných pravidelných kontrol.

Příprava a výcvik uskutečňovaný v souladu s mezinárodními standardy musí být na nejvyšší úrovni a dokonce vedou k akademické úrovni. To, v čem musí převyšovat budoucí dobrovolník, spočívá v humanitární oblasti. Musí mu být vštípena ideální motivace, širší a vyspělejší než ta, kterou mají ostatní vojáci povolání k splnění občanské povinnosti. Musí vědět, že může zemřít při obraně země jako každý občan, ale vždy jako první před ostatními. Musí vědět, že může zemřít za mír a bezpečnost kdekoli, kde stát rozhodne intervenovat. Tato dvojediná schopnost nesmí být zaměňována se žoldáctvím, ale musí být opřena o výjimečnou motivovanost.

Dobrovolník si musí uvědomovat, že je italským občanem a občanem tohoto světa ve správném smyslu tohoto slova a ne v rétorickém. Musí vědět, jak má působit ve své první roli se zřetelem na zvláštní zásadovost vyžadovanou tou druhou rolí a musí působit v druhé roli s humanitou, typickou pro tu první.

Samozřejmě, že není snadné získávat dobrovolníky pro profesionální dráhu, stejně jako vycvičit a dokonce nejméně snadné je udržet si takový "takticko-technický systém". Nicméně je to objektivní realita, o kterou musíme usilovat, chceme-li vážně přistoupit k problému, který jsem se pokusil nastínit.

Z hlediska je myslím vhodné učinit další krok. Na počátek předpokládám, že zdroje dobrovolnické služby nadále nejsou pouhým přáním, ale možností, kterou je třeba předvídat a s kterou je nutné i zároveň počítat. Je to nevyhnutelnou funkční nutností. Nyní nastal čas k tomu, abychom podpořili tuto koncepci a vzali v úvahu možnosti lidských zdrojů a strukturní charakteristiky současného vojenského aparátu. Tyto výchozí podmínky vedou k závěru, že dobrovolnická služba není pouze nezbytností, ale i požadavkem, který na nás dolehne ve velmi krátkém čase.

Ve srovnání s ostatními zeměmi je italská vojenská personální situace anomálií. Zatím co je možné za optimální považovat kombinaci povinné základní služby v trvání 18 měsíců s dobrovolnickým systémem, který pokrývá 50 % celkových tabulkových míst armády, italská armáda má délku vojenské základní služby pouze 12 měsíční a méně než 20 % tabulkových míst je obsazeno dobrovolníky, včetně důstojníků, praporčíků a poddůstojníků. Dobrovolnická složka by se mohla zvýšit na 35 %, pokud bychom rekrutaci uskutečňovali proti všem schváleným zásadám, ale tento cíl se zdá pouze vysněným přáním, podíváme-li se na výsledky dlouhodobého státního programu.

Další italská specifika vyplývá z:

- * nedbalé péče věnované mobilizaci,

- * hromadných odchodů do zálohy u mladých důstojníků, zejména velitelů malých jednotek a zdravotního personálu,

* malého počtu důstojníků s vzděláním,

* nedostatku praporčků a poddůstojníků, zejména u čet a družstev bojových jednotek (v italské armádě je 30 000 praporčků a poddůstojníků, zatímco ve francouzské armádě jich je 60 000 a v německé armádě 80 000).

Snižujeme počty armády a uvádíme je tím na kvantitativní úroveň, stěží dostatečnou pro plnění úkolů, které dosud nikdo nezměnil.

Pro další dva až tři roky bude povinná základní služba schopná naplnit jednotky, ale počínaje rokem 1994 v důsledku snížené porodnosti (která nastala po roce 1975), nebudeme nadále schopni naplňovat armádu potřebným způsobem. Náš záměr, který se týká velikosti armády, je problémový; máme poznatky o tom, že od roku 2000 bude chybět 30% vojáků, o deset let později to má být již 40 %. Navrhované snížení délky povinné vojenské základní služby by mohlo dále snížit náš potenciál ještě ostřeji. Navíc se musíme o rekrutované dělit s různými státními složkami, doplňovanými podle branného zákona, a soupeřit s akcemi různých činitelů, které jsou pro tuto zájmovou oblast příznačné. Stává se proto nezbytné plánovat již nyní zabezpečení naplnění některých brigád prostřednictvím dobrovolníků. Existuje-li tento nedostatek sil, potřebujeme rozmotat všechny příčiny, které vyplývají z našich zkušeností se zdroji, vhodnými pro dobrovolnickou službu. Tím je míněno, kolik lidských zdrojů je schopno a ochotno akceptovat tuto výzvu.

Lidské zdroje

Jestliže chceme dobrovolnickou armádu, potřebujeme dobrovolníky. To se může zdát být nesmyslnou klasičnou frází, ale je to jedním z těchto samozřejmých faktů, který je často opomíjen těmi, kterými působí rozkoš vynášet úsudky bez toho, aby měli ověřena a prozkoumána všechna fakta. Po neuspokojivých výsledcích programu "dobrovolník-operátor" a současném programu "délsloužících na dlouhodobý úvazek" se stává systémem získávání dobrovolníků základním problémovým okruhem. Ve skutečnosti do té doby, než se stane dobrovolnická služba životní nezbytností a strohým příkazem doby, východisko z tohoto dilematu se stává klíčem k nadcházející reorganizaci armády. Analyzujeme nedostatky úspěšnosti získávání dobrovolníků v současnosti, můžeme přijmout následující všeobecné dílčí závěry:

- historicky podmíněná averze, která může být překonána pouze výrazně zvýšenou přitažlivostí,
- špatný obraz dobrovolnické služby v armádě před veřejností,
- vnitřní překážky, jmenovitě ve velitelství základního výcviku,
- ekonomická nepřitažlivost, která je v kompetenci zákonodárných činitelů,
- omezená možnost případného získání civilního zaměstnání v soukromém sektoru po propuštění ze služby v ozbrojených silách,
- a snad ještě menší možnost být přijat za poddůstojníka nebo praporčíka z povolání.

Z těchto příčin vyvěrají nedostatečné počty dobrovolníků, ale nejvýznamnější příčinou ze všech je ubohá kvalitativní úroveň těch, kdo se stávají dobrovolníky.

Dnes je počet dobrovolníků na dlouhodobý úvazek nižší než 9000 a z nich pouze 2000 má závazek na méně než 3 roky, 78 % dobrovolníků pochází z jižní Itálie a z ostrovů, ale to by nebylo irelevantní, kdyby byli alespoň tou částí srovnatelnou s průměrnou úrovní mládeže. Skutečnost je však taková, že pouze ti z nich, kteří mají nízké vzdělání a pocházejí z nižších sociálních skupin, se zajímají o dobrovolnickou službu. Pouze 23 % propuštění do zálohy je uskutečňováno z důvodů ukončení dobrovolnického závazku. Pro zbývajících 77 % nepravidelně propuštěných jsou důvody následující:

- 10 % pro hrubé kázeňské přestupky,

- 20 % pro neschopnost absolvovat speciální kursy,
- téměř 50 % pro celkovou neschopnost zastávat vyšší funkce.

Toto je porážka velkých rozměrů, která započala špatnou motivací, vyvíjí se v dokonce ještě chybějším sociálním klimatu a skončí na periferii armády.

Ve skutečnosti tomuto fenoménu není sociální klima cizí. Kdo vlastně je ten mladík osmdesátých let, kterého budeme zkoušet rekrutovat? Jsou to děti rodičů narozených v šedesátých letech, kteří byli mládeží sedmdesátých let. Toto tvrzení se zdá neuvěřitelné samozřejmě, ale při zvážení dojdeme k závěru, že posledních několik let byla armádě obětována mládež v první řadě s iluzí rychlého služebního postupu a volného blahobytného života; poté byla radikalizována revolucí masmédií a konečně rozčarována krizí všech hodnot. Mládež osmdesátých let byla vědomě odsunuta na vedlejší kolej a neměla příležitost se projevit. Doma byla vychovávána exaltací marnosti, rezignace, hněvu, třídní závisti a rebelství. Ve společnosti byla ovlivňována úpadkem a vznikem falešných hodnot. Na školách byla vedena pedagogie, která ji ignorovala zcela automaticky a chápala mládež jako administrativní skupinu, která se vzpouje institucím z pomstychtivosti, pedagogové vnímali pouze negativní aspekty jejího chování, které se stále prohlubovaly. V politice viděla mládež převážně cenzurované aspekty a v ozbrojených silách spatřovala malou nebo vůbec žádnou hodnotu. Nejvíce ze všeho byla mládež srážena systémem masové komunikačních prostředků, které byly v lepším případě k armádě netečné a v horším případě nepřátelsky naladěné k problémům armády. Proto tito mladí muži pojali vizi služby v armádě jako přehlídku ztraceného času. Dovolte nám nevztít tyto aspekty do statistiky tak, jak jsme je vyslechli. Jestliže říkáme, že hodnoty příznačné pro většinu dnešní mládeže populace jsou pozitivní a tradiční, potřebujeme dané problémy velice pečlivě analyzovat.

Hodnoty vycházející z přátelství, z rodiny, z čestnosti, z práce a solidarity jsou zastávány mládeží mezi 20 až 25 roky v 70 % až 90 % případů.

Avšak, jeví se rodina a přátelství jako hodnota, nebo jako ochrana? Je práce vzorem k následování, nebo zaměstnáním, ze kterého nemůže být nikdo vyhozen? Je solidarita láskou k těm méně šťastným nebo prostředkem úniku před vlastní úzkostí a frustrací? Je nějakým způsobem postižená osoba subjektem, který potřebuje pomoc, nebo terapeutickým nástrojem pro ostatní nepřizpůsobivé jedince?

Mladý dobrovolník z osmdesátých let, kterého jsme rekrutovali, je jistě bystřejší, otevřenější, možná i upřímnější a vzdělanější než předchozí generace, ale je také křehčí, méně sebejistý, povrchnější a méně pevný.

Na druhé straně ve společnosti, kde hodnoty svobody se degradovaly na nejnižší přípustnou míru, se nám může zdát nepřekvapivým, že mladí lidé lnou k hedonistickým názorům na život a na svoji roli ve společnosti. Nedostatků v rekrutaci dobrovolníků následují tuto všeobecnou situaci, ve které ozbrojené síly nejsou schopny sehrát aktivní úlohu v nápravě, nebo alespoň v protestu, protože byly a jsou mezi prvními institucemi, které jsou ignorovány a přezírány.

Tento nedostatek úspěšnosti je poté znovu přenášen do nedostatečné zainteresovanosti a je úměrný novému úpadku hodnot, který jim předcházela. Jsem si jist, že všichni chápeme, že dobrovolnická služba v ozbrojených silách nepotřebuje dílčí privilegované přístupy, neboť je-li obrana sama o sobě posvátnou, je rovněž všeobecně přijímanou a uznávanou. Proto by postačovalo zajistit kandidátům na tuto službu dobré jméno ve společnosti.

V ostatních armádách nejsou dobrovolníci privilegovanou a přeplácenou vrstvou, ale mají odpovídající a jimi samými chráněné a vážené postavení na sociální stupnici. Ale jsou-li peníze a lehká práce všeobecně uznávanými hodnotami, každý postup rekrutace, který neposkytuje příznivé informace o těchto otázkách, je odsouzen k neúspěchu. Takový postup se však stává exemplárním podvodem, nadále snižujícím prestiž těch, kteří ho v praxi provádějí.

Rekrutace dobrovolníků na dlouhodobý úvazek byla bezvýznamně malá, přestože směro-

vala pouze do oblasti dobrovolníků v technických službách, ale i tak její dopady jsou stále negativní.

Co je nyní v devadesátých letech nového, co by nás opravňovalo k domněnce, že zdroje pro dobrovolnickou službu se nestanou dalším novým neúspěchem? Je to především profil dobrovolníka, kterého budeme potřebovat a který je úplně rozdílný od tradičního typu. Pravděpodobně nenabídne nic přitažlivého pro mladé muže, kteří hledají bezpečnou a lehkou práci, ale může být zajímavou příležitostí pro ty, kteří mají pocit životní odpovědnosti a dosud nedostali příležitost. Nemluví tím o zemědělských nádenících z jihu, kteří jsou zvyklí pracovat 14 hodin denně za mizernou mzdu. Nemluví tím ani o rozmazlených spratcích z Lombardie, kteří platí milióny lir za to, aby mohli strávit víkend ve Švýcarsku výcvikem v kursech pro přežití a vyhaštrošených jako "Rambo". Mluví o tisících mladých mužů z celé Itálie, kteří se zajímají o solidní povolání, únavné, ale zajímavé pro solidní existenci a především motivované ideály, které představují pravé hodnoty.

Potenciální dobrovolník pro devadesátá léta je hrdinou našich dnů. Viděl spokojený život, založený na špatných základech, které jej zabezpečovaly, ale viděl také debakl komunistické ideologie, pád berlínské zdi, naději vkládanou ve sjednocení lidí a frustraci z toho, že poznali, že takových cílů nemůže být dosaženo, protože nejsou pokrokové.

Tito mladí muži jsou praktičtí a pragmatičtí, ale mají ideály, které nepřesahují provincionalismus. Vždy žili v Evropě jako ve své rodné zemi a svět považovali za společný dům. V každém případě jsou rozčarování, ale vědí co chtějí. Bude to s nimi o hodně obtížnější. Vyberou si na základě toho, co budou považovat za nejvhodnější v ideovém i praktickém slova smyslu.

Jestliže je armáda schopna vybudovat schopný systém, který bude sladěn s mezinárodním prostředím, pak mnoho psychologických bariér pro dobrovolnickou službu tím bude překonáno.

Branný systém a záruky

Dokonce i v případě vysoce kvalitní "suroviny" a úplného souhlasu s organizačním etickým modelem je požadavek na existenci dobrovolnického sboru svázán s životem a není místem pro riskování. Je také základním omezením spojeným se zájmovou skupinou mladých mužů, ze kterých bude sestaven. Jednoznačně se ukázalo, že ne všechno z celkového počtu získávaných pro službu v armádě může být považováno za způsobilé.

Z okamžitého fondu, který je k dispozici, je 77 % teoreticky rekrutovatelných; vezmeme-li tuto položku za rovnou 100 %, potom pouze 54 % počtů má skutečně k dispozici armáda, a to z důvodů ztrát ve prospěch vzdělávacího systému (bude obtížné počítat se studovanými lidmi pro službu dobrovolníků) a další ztráty vzniknou z neschopnosti splnit požadavky armády na úroveň vzdělání.

Navíc požadavky na kvalitativní požadavky jsou tak vysoké, že bude nutné se zaměřit na rekrutaci pouze nejlepších skupin mladých mužů, což je méně než polovina ze zbývajících skupiny, která bude k dispozici. Je tu také důvodný aspekt, jenž dává důraz na nezbytnost uplatnění měřítek ve prospěch kvality, nebo přinejmenším pro to, aby nebyli zvýhodňováni ti, kteří se rozhodnou pro službu z povolání.

Podmínky pro dobrovolný vstup do armády mohou být různé, a proto bude důležité vznést přesné požadavky na modernizaci zákonodárství, ne zcela konečné, ale také nezaložené na ortodoxních hypotézách. To, co bylo předloženo **Vojenským střediskem pro strategická studia**, je zvláště zajímavé a vyvážené. Nicméně bychom např. mohli uvažovat v krajním případě o změnách v systému různých vstupních podmínek pro všechny vojenské osoby. Při aplikaci kritérií všeobecné branné povinnosti na každou osobu a při skutečném zřízení náhradní vojenské služby jako doplňkového nástroje, garantujícího odpovídající povinnost

zejména pro ty, kdo se chvějí strachem z vojenské služby a pro ty, kteří ji nemohou nastoupit z objektivních důvodů, je možné načrtnout následující hypotézu:

● Armáda povolá k výkonu roční služby všechny povinné osoby (tento požadavek může být rozšířen i na ženy).

● Armáda povolá k výcviku skupiny dobrovolníků (nebo je vybere v prvních čtyřech až osmi výcvikových měsících) a uzavře s nimi smlouvu na 5 až 7 let, popřípadě jim umožní stát se důstojníky z povolání, nebo záložními důstojníky.

Řečeno přímo a srozumitelně, najímat mladé muže do trvalého pracovního poměru by bylo možné až po splnění povinné základní služby (náhradní služby). Vezmeme-li v úvahu podstatný pokles nástupovosti na vojenskou základní službu v příštích letech, nemůžeme vyloučit ani hypotézu, že dobrovolnická služba překročí 5 až 7 let a bude-li to nezbytné, může se stát stálou službou pro všechny dobrovolníky, případně alespoň pro některé z nich.

● Výkonná moc, která stále používá pomocných vojenských sborů, nebo státní organizace, které mohou k nim být připojeny (obecní úřady, policie, strážní služba, záchranná služba), by mohly zaměstnávat výlučně po ukončení závazku propuštěné dobrovolníky, záložní poddůstojníky, praporčíky a důstojníky. Souběžně s tím by mohl být uskutečněn systém náhradní služby. Jeho styčné orgány by mohly být ustanovovány také pouze z řad dobrovolníků, propuštěných z armády. Civilní ochrana a sociální služby, záchranná služba, zdravotnictví, veřejné služby atd. by se doplňovaly rovněž z těchto zdrojů.

Touto cestou se ozbrojené síly mohou reálně stát základním stupněm občanské přípravy a mohou se konstituovat jako společenský filtr. Navíc, s takovýmto systémem by se tyto organizace staly mobilizačními základnami, zároveň by byly perspektivně zabezpečovány v souladu se sociálními a obecními zájmy s tím, že by měly vždy k dispozici vzdělané a připravené kádry ve věku 23 až 25 let, zodpovědné a disciplinované.

Konečně, přes všechny tyto výhody by nadále nebylo nutné platit dobrovolníky cvičené na poddůstojnické funkce a agenty pro nábor do armády ve výše citovaných institucích, což by nahradil odpovídající pobídkový systém.

Všechna tato vynucená opatření budou vyžadovat spoustu organizačních kroků, při kterých může systém dobrovolnické služby klopýtnout a upadnout. Existuje také mnoho "zdymadel", přes které může systém "proplout" jen v tom případě, jsou-li všechna vrata otevíratelná.

Jestliže "neucpeme všechny drenáže", vytvořené zákonnými úpravami zákonodárných sborů, kterými unikají počty i kvalita, jestliže nebudeme regulovat a harmonizovat vstup do odpovídající náhradní služby, jestliže nezainteresujeme veřejnou správu a administrativu na zaměstnávání regulérně propuštěných dobrovolníků, jestliže nezabezpečíme odpovídající sociální jistoty a jestliže nevezmeme v úvahu tucty dalších "jestliže", potom dobrovolnická služba zůstane pouze zbožným přáním. Každá "zavřená vrata zdymadla" budou znamenat další slepou uličku ve finančním pobídkovém systému s obvyklými původními jevy zvyšování nákladů.

Současný základní plat dobrovolníků s profesionálním profilem, který byl naznačen výše, může být motivačně bezvýznamný. Jestliže nic nového, tak je třeba si uvědomit, že hmatatelná kvalita se musí zaplatit. Jako minimum by mohl být vzat základní plat karabiniérů (vojenské policie), nebo celníků s jejich riskantní službou, a to platí především i pro určité typy vojenské služby.

Síly - ceny - integrace

Doposud uskutečněné analýzy v teoretické rovině nám ukázaly, že je nesplnitelným požadavkem mít dobrovolnické složky zároveň s vojenskou základní službou.

Účelové úvahy nespecifikované co do velikosti a organizační struktury výstavby byly již předloženy. Ačkoli se mělo postupovat tak, že se měly zkoumat nejdříve některé principiální problémové okruhy, které souvisí s výstavbou takových sil a zejména jejich koncepcí,

znamená to, že je nyní nezbytné formulovat základní východiska se zahrnutím všech možných omezení.

Když se to týká bezprostředně dobrovolnických složek, tak by měla koncepce garantovat rychlou intervenci na státním teritoriu a v cizích zemích za všech operačních podmínek je pak možné teoretizovat o jejich organizaci, přinejmenším většiny jejich hlavních jednotek, jsou-li známy požadavky na jejich operačně technické parametry. Tudíž, **omezující požadavky na početní stav jednotek, které jsou absolutním minimem, jsou tyto:**

- 1 mechanizovaná brigáda,
- 1 tanková brigáda,
- 1 lehká obrněná brigáda (na bojových vozidlech pěchoty),
- 1 horská brigáda,
- 1 vzdušné výsadková divize.

Celkově to představuje minimálně 24 000 vojáků a 6000 důstojníků, praporčků a poddůstojníků. Naznačené také ukazuje na počty branců včetně toho, kolik jich nebude k dispozici pro základní výcvik, pro různé instruktážní a speciální kursy. S pětiletou až sedmiletou dobrovolnickou službou lze tento požadavek přeložit tak, že je třeba rekrutovat do dobrovolnické služby asi 15 % všech mužů, kteří mají splnit povinnou základní službu, a to speciálně těch, kteří mají nejlepší fyzické a psychické charakteristiky (zdravotní kvalifikace 1 a 2). V každém případě je třeba souhrnně zabezpečit přinejmenším 6000 dobrovolníků v armádě a teoreticky daleko vyšší počet v civilním sektoru.

Jestliže zvažujeme složky povinné základní služby a odhlédneme od požadavků na dobrovolnickou službu a náhradní službu (asi 15 % celkových počtů branců), projeví se potřeba většího počtu jednotek, které by byly schopny zabezpečit každoroční výcvik 200 000 mužů přinejmenším po dobu příštích deseti let.

Nástin takové organizace vede obvykle k tradiční diskusi, ve které vyjde najevo, že vzhledem k rozpočtovým škrtům to není možné zabezpečit. Redukovat počet jednotek tudíž znamená využít dvou cest:

- zachovat nevyhovující všeobecný branný systém a nepovolávat k výkonu vojenské základní služby všechny brance, kteří jsou k dispozici,

- zkrátit délku povinné základní služby.

První cestou vytvoříme obrovskou sociální nerovnováhu, druhou cestou ztratíme celkovou efektivnost proporcionálně k tomu, o jakou dobu zkrátíme povinnou základní službu.

To je zcela jasně politický uzel, který musíme rozplést. Ve své podstatě to neznamená formulování nějaké základní teorie, která by odpovídala ekonomickým parametrům a nebrala v úvahu sociální a funkční hlediska, což ovšem bývá obvyklý postup.

Vojenský rozpočet pro rok 1991, který byl schválen, neuvažuje s možností vytvoření profesionální armády jiným způsobem než redukcí jejich počtů. Pevné rozpočtové položky pro nákupy a nestlačitelné náklady na provoz nemohou být překonány. Dokonce i organizační hlediska a jejich hlavní kritéria jsou obsažena ve finančních zdrojích.

Rozpočtové předpoklady pro dobrovolnickou brigádu musí být učiněny na základě finančních rozpočtů používaných pro dosavadní jednotky, a to představuje:

- platy a náležitosti odpovídající ostatním profesionálním armádám,

- odstupné v závislosti na délce dobrovolnické služby a výši platu v době odchodu do zálohy,

- zachovat dosavadní příplatky a sociální jistoty.

Je-li to nezbytné, můžeme vzít pro dobrovolníky za základ plat, založený na motivačním systému, odpovídající přinejmenším platu normálního karabiníra nebo dobrovolníka z celní služby a obdobná reference může být využita pro důstojníky, praporčíky a poddůstojníky. Kalkulace platu vychází z následujících základních předpokladů:

* dosáhnout dobré pravděpodobnosti úspěšné rekrutace znamená, že je nezbytné použít za základ referenční, již existující mzdové systémy dobrovolnických armád, které se již osvědčily v praxi;

* výše mzdy vyplacená dobrovolníkovi musí být v každém případě vyšší než ta, kterou jsme zvolili za referenční hodnotu, chceme-li doufat, že bude srovnatelným způsobem motivující;

* celkový vyplácený plat dobrovolníka by se mohl stát referenčním údajem pro kalkulace mzdových rozpočtů pro platy vojáků z povolání v dobrovolnických jednotkách, ale i v těch, kde bude přežívat starý povolávací systém; **v praxi není akceptovatelné, že by dobrovolníci měli větší příjem, než kterýkoli jejich nadřízený;**

* pro výpočet platů stálého stavu potřebujeme pevné složky pro každou funkci a pro každou hodnotu, jejichž měřítkem by byl základní plat pro dobrovolníka; další srovnávací údaje by mohly být získány z existujících nebo zkoušených mzdových systémů;

* zatímco celková mzda dobrovolníka by automaticky ukazovala na jeho tabulkové zařazení a typ bojové jednotky, základní plat vojáka z povolání by ukazoval pouze na jeho **statut**; s jeho zařazením k dobrovolnické jednotce, v případě jeho zaručené připravenosti pro výkon funkce, by se automaticky musela odpovídajícím způsobem zvýšit i jeho **apanáž**.

Když chceme spojit profesionální složky s dobrovolnickými složkami je nezbytné je vzít v úvahu nárůst nákladů, ne pouze v platech a apanáži (tím se myslí hodnotní plat), ale i v poskytování dávek a příplatcích.

Např. je poměrně jednoduché omezit možnosti oženit se pro dobrovolníka, který je v každém případě propuštěn ve věku do 25 let, což pro profesionála znamená počátek rodinných problémů, které ovlivňují finanční plány, plány rodinného zabezpečení (požadavek poskytnutí vojenského bytu) a plány pracovní (s nezanedbatelným omezením volného pohybu a s bojovou pohotovostí). Obvykle vyšší procento profesionalizace armády znamená i nezbytně vyšší finanční zdroje na její zabezpečení.

Kromě toho a nad tyto úvahy, spojené s finančním zabezpečením lidí, jsou nepominutelné i nárusty nákladů na výcvik a zabezpečení, které rovněž musí být brány v úvahu.

Dobrovolník s více specializacemi může dosáhnout plné bojové připravenosti v 3 až 4 diferencovaných kurzech, nebo v jednom kursu, jehož délka a obsah je předešlým ekvivalentní. Tyto dvě východiska nejsou v rozporu, ale každé z nich vyžaduje rozdílnou filozofii výcviku.

Pro rozvoj horizontálního rozměru víceúrovňové odbornosti jsou důležité takzvané rozšířené víceoborové pracovní znalosti, ke kterým potřebujeme přidat zvláště pro profesionály vertikální vícefunkční odbornost.

Se zvyšujícím se věkem, vzdělaností a zkušenostmi musí být profesionál schopen řešit dané množství úkolů, které nemusí být nezbytně spojené s jeho původní funkcí, na kterou se dlouhodobě připravoval a vykonával.

Např. když profesionál zahájí svoji kariéru jako technik, v určitém věku může být povolán k výkonu jedné nebo několika funkcí v týlových (technických) službách, nebo jako výcvikový instruktor atd. To ale vyžaduje další rekvalifikaci, změnu odbornosti a přemístění do jiné posádky.

Je evidentní, že tyto parametry budou stát mnohem více, než ty, které má současná armáda. Ale my ve skutečnosti hovoříme o tom, že jde o úplně novou armádu, která musí být daleko pružnější a připravenější.

Je ještě několik aspektů, které stojí za to, aby byly prodiskutovány. Relativně prvořadým aspektem, vzhledem k ostatním, je koexistence dobrovolnických jednotek s poměrně rozsáhlým počtem jednotek rekrutovaných z vojáků základní služby.

Základním rizikem z toho vyplývajícím je vznik dvou armád, operujících rozdílnými rychlostmi, s rozdílnou motivací efektivitou a organizací.

Problém není v tom, že by tyto dvě armádní složky nemohly být stejné, ale v tom, že

samotné úkoly před ně postavené budou rozdílné a budou vyžadovat rozdílné síly. Toto kritérium musí být zcela jasně vzato v úvahu s ohledem na časový faktor. Zatímco dobrovolnické a profesionální složky jsou předurčeny k zabezpečení stále bojové pohotovosti a k intervenci v krizích nebo v bojovém střetnutí na státním teritoriu, popřípadě v zahraničí, složky s vojáky základní služby jsou předurčeny k použití pouze v rámci úkolů při obraně státního teritoria.

Otázkou nebude větší nebo menší důležitost jedné nebo druhé, ale větší nebo menší potenciál jedné nebo druhé a rozdílný reakční čas. Pro národní zájmy jsou nezbytné oba dva komponenty, které jsou předurčené k tomu, aby se doplňovaly. Nic nemůže být dosaženo neprodlenou intervencí (při každém ohrožení a v každém prostředí), jestliže to nebude opřeno o síly, schopné rozvíjet úspěch v čase a prostoru.

Dokonce i pro naplňování internacionálních požadavků je nezbytné, aby se tyto dva komponenty doplňovaly.

Zahraniční intervence a dokonce i ty, na kterých se podílí více států, potvrzují národní vůli. Právě krize v Perském zálivu ukázala, že není nic efektivnějšího než mobilizace k demonstrování politické vůle. Za každé situace, která kdy vůbec nastala, skutečný začátek mobilizace spojený s povoláním záloh byl vždy nejpoužívanější metodou, jak sdělit spojencům a protivníkům reálnou hodnotu vzájemných závazků a rozporů.

Rozdíly v úkolech tudíž vedou k rozdílu v organizaci, ale funkční operační vazby mezi komponentem dobrovolnickým a složeným z vojáků základní služby nás vedou k poznatku, že je nutné předvídat takový výcvikový a operační mechanismus, který by favorizoval vzájemnou závislost a vazby.

Na prvním místě stojí velení a řízení. Každá dobrovolnická brigáda musí být podřízena jinému teritoriálnímu velitelství. Tyto velké jednotky musejí zřídit uzlová centra pro teritoriální distribuční systém, ke kterým jsou připojeny v jistém smyslu početné ještě větší jednotky, složené z vojáků základní služby a který bude zajišťovat působnost armády po celém státním území.

Spolupráce mezi různými specialisty a funkční integrace dobrovolnických brigád bude zajišťována samostatným spojovacím systémem, nebo nadnárodním velením v závislosti na předpokládaném zasazení. V rámci těchto možností zasazení je nezbytné provádět společný výcvik a bojová cvičení. V případě, že nebudou k dispozici dobrovolnické jednotky, mohou jejich funkci plnit klasické brigády, složené z vojáků základní služby s lepší profesionální úrovní. Uvažujeme-li s celkovou bojovou silou 5 dobrovolnických brigád a 14 klasických brigád (vycházejíce ze současných limitů existence 19 brigád).

Pro výcvikové účely musí mít dobrovolnické brigády nejlepší výcvikový systém. Mimořádným rizikem pro všechny armády, které vytvářejí výlučně dobrovolnické jednotky, je jejich sebevědomost. Každý výcvikový proces bez kritického srovnávání jednotlivců a skupin vytváří druh syndromu, který můžeme nazvat sebeuspokojením a který ve spojení s nevyhnutelným opakováním stejných úkolů vede k:

- samovývoji ve smyslu absolutních neporovnatelných hodnot,
- domněnce nepoužitelnosti v skutečné bojové situaci, jako zkušenosti, které vyplývají z jistých jednoduchých operativních aktivit a ty jsou každopádně velmi důležité,
- upřednostňování individualismu před kolektivem jednotky,
- vytváření kladného vztahu pouze k takovým úkolům, které jsou považovány za přiměřené a povznášející.

Soběstačnost obvykle vede k nudit a nebezpečí nudy je v tom, že přináší zúžené hledání takových aktivit, které zajišťují psychické uvolnění.

Pán světa, muž, který se stal dobrovolníkem nebo profesionálem v kterékoli armádě nedává důraz na aktivitu, kterým je možné říkat výcvikové. Může se dokonce stát pro výcvikové aktivity nepoužitelným. Je duchem nepřítomen při výcviku, a potom tráví hodiny

sebezdokonalování v tělocvičných cvičeních s činkami a pružinami. Sebezdokonalování nadále není funkční, ale stereotypní imaginací, která má někoho reprezentovat. Čím je nižší úroveň vzdělanosti, tím větší pozornost je věnována vnějším efektům. Větší bicepsy nejsou získány během usilovného výcviku pro přežití, při navádění střel, nebo při navádění radiolokátoru. Naproti tomu, jak se určité mnohým z nás stalo při nácviu sebeobranu, hubený starší četař se speciálních jednotek je schopen vytříit nám zrak, a tak zároveň i znejistit naše těžce získané sebevědomí. Na druhé straně je také nerealistické se domnívat, že po dobu 7 (nebo také 16 až 20 let) může být dobrovolník, popřípadě profesionál permanentně na cvičeních. Asi to nebude ta správná metoda, která by mu pomohla.

Základním organizačním požadavkem se stává dosažení sladění dvou realit v koordinování výcviku a jeho formální stránce.

Pravidelné srovnání s klasickými jednotkami nastoluje rovnováhu. Na jedné straně v syndromu sebeuspokojení a na druhé straně podporuje soutěživost. Malé jednotky dobrovolníků se staví názorným příkladem výcviku a měřítkem úrovně výuky a učí se také zdokonalovat samy sebe.

V sociální oblasti mají dobrovolnické jednotky tendenci ke skleróze. Čím delší je období aktivní služby, tím menší je přísun nových nápadů a mladé krve. Permanentní riziko profesionálních vojenských složek je stejné jako průběh biologických a sociálních zákonitostí v jakékoli malé izolované komunitě. Vytváří realitu, která se krůček za krůčkem vyděluje ze společnosti. Velmi dokonalý vnitřní komunikační kód není následován vnějším komunikačním kódem a vznik dvou oddělených realit vede k tomu, že si tato komunita přestává rozumět s okolím v lepším případě, nebo se dostává do konfliktu v horším případě.

Z tohoto pohledu je třeba posuzovat rekrutační systém vojáků základní služby a jeho stálými problémy a sociálními napětími, které přináší s tím, že musí být v trvalé péči stejně jako profesionální systém a musí být stejně zabezpečen a cvičen a ne vydělován z vnitrostátních, mezinárodních sociálních systémů.

V této situaci může být dosaženo integrace a začlenění pouze tehdy, budeme-li docházet ke kontinuální výměně, dále i prolínání výcviku a reálných životních zkušeností.

Přesto všechno výcvik kádrů zůstává hlavním úkolem. To přináší další naléhavou otázku, jaký "typ osob" bude vybírán do velitelství těchto jednotek obou komponentů. Bezpochyby pro oba komponenty budou všichni důstojníci, praporčíci a poddůstojníci pocházet z osvědčených zdrojů, první z důstojnické akademie a druhí praporčícké školy, kromě těch, kteří mohou být pro svoji civilní odbornost získáni náboem. Kritéria pro jejich využití v různých typech jednotek budou rozdílné. Můžeme předpokládat, že dobrovolnické jednotky budou přijímat mladé muže s krátkodobou zkušeností z vojenské základní služby, kteří splní definované psychologické a profesionální atributy, mají tvrdou ideovou motivaci (plně odhodlaní pro totálně neomezené použití).

Přirozeně, že bude nutné přijmout zvláštní pravidla pro "rotaci kádrů" - jak důstojníků, tak poddůstojníků a praporčíků v dobrovolnických jednotkách.

Pro zabezpečení odpovídajícího ekonomického využití je také důležité si uvědomit, že období pobytu tohoto personálu v jednotkách s nejvyšším stupněm vycvičenosti a s vysokou bojovou pohotovostí musí být kompenzováno - protože je tu stejná úroveň platů v dobrovolnických a klasických jednotkách - určitým uvolněním zátěže. Je také nutné doufat v to, že intenzivnější profesionální zasazení - charakterizované riziky a těžkostmi a větší zodpovědností - bude odměněno zřetelně větším ohodnocením při služebním postupu.

Některé závěrečné úvahy

Dost bylo řečeno o požadavcích a zdrojích, to nás opravňuje přijmout i tyto závěry: dobrovolnická složka italské armády organizovaná do agilních jednotek s vysokou technologií výstroje a profesionalitou není přáním, ale nezbytností. Definování pramenů těchto složek je nezodpovězenou otázkou, podmiňující každou studii a předpokládající,

že bude obsažena v každém obranném modelu nebo modelu struktury sil, které budou přijaty. Hlavní problémy, se kterými bude nutné se vypořádávat, se vztahují k rekrutaci dobrovolníků a legalizaci jejich nasazení mimo území státu podle zákonných opatření státu. To je překážka, kterou je nutné překonat, protože nemůžeme reorganizovat armádu bez vytvoření dobrovolnické složky.

Posledním fundamentálním aspektem je zvážení časových horizontů, cest a prostředků efektivního absolvování procesu transformace ze současného stavu na budoucí strukturu sil. Zkušenosti z ostatních zemí nás učí, že transformace je proces, který vždy přináší překvapení.

V případě Velké Británie, zákon autorizující transformaci z všeobecného branného systému na dobrovolnický systém byl uváděn v život 6 let místo plánovaných tří roků. Ve Spojených státech amerických se náklady zvýšily na trojnásobek plánovaného rozpočtu a v případě Belgie bylo nezbytné zrušit prováděcí zákon tři roky po jeho schválení pro nemožnost rekrutovat nezbytné dobrovolníky. Z původních 40 % dobrovolníků z celkového počtu armády vzrostl jejich počet na 65 %, ale pak nebylo možné získat další, přičemž se mezitím zkrátila délka základní služby z 15 měsíců na 8 až 10 měsíců. Bylo proto nezbytné vrátit se zpět k 10 až 12měsíční službě, což byl krok značně nepopulární.

V případě USA a Velké Británie byl předpokládán počet dobrovolníků k dispozici dokonce dříve, než došlo k úplnému zrušení vojenské základní služby. Jejich zrušení dokonce umožnilo snížení požadovaného počtu dobrovolníků.

To jsou důvody, proč je nezbytné mít na zřeteli a předvídat možnou úpravu délky vojenské základní služby a uvádět je do praxe až po operačním rozvinutí dobrovolnických jednotek. V Itálii nikdy nebyla a asi nikdy nebude taková politická stabilita, která by poskytovala možnost se vrátit k náročnějšímu systému poté, co byl zaveden méně náročný.

V každém případě zkrácení délky vojenské základní služby bez zvážení přínosu kampaně na nábor dobrovolníků je snahou příliš nebezpečnou na to, aby k této otázce bylo přistupováno lehkovážně.

Někteří veřejní činitelé a politici překračují všechny proporce a usilují o zahájení snižování armády jak co do počtu jednotek, tak počtu vojáků, výzbroje a zásob, operačního potenciálu i motivace.

Do té doby, než se výsledky náborové kampaně stabilizují a budou přinášet trvale pozitivní výsledky, a do té doby, dokud přijímání propuštěných dobrovolníků v státním aparátu nebude akceptováno prakticky, jakákoli reorganizace vyznačující se snížením sil bude riskantní. Po praktickém ověření věrohodné funkčnosti individuálních smluv, které přivedou mladé muže k užití nabídky k dobrovolnické službě v armádě, po přijetí zákonů a prováděcích předpisů vytvářejících záruky příznivé pracovní příležitosti a nabídky perspektiv, musí být tento systém určitou dobu funkčně testován.

Bude nutné ověřit, jak budou zákony a prováděcí předpisy interpretovány a aplikovány, zároveň jaký bude jejich efekt v oblastech sociální a ekonomické povahy ve státě.

Posledním požadavkem na verifikaci výsledků rekrutační kampaně je potřeba obnovit a ověřit mobilizační systém, na jehož efektivitu fungování závisí ve velké míře vše ostatní:

□ efektivita všeobecného branného systému, jako producenta vycvičených záloh, jmenovitě důstojníků, poddůstojníků a mužstva podle potřeb záloh;

□ svébytnost dobrovolnického rekrutačního systému jako systému nezávislého, schopného nabírat vlastní zálohy pro posílení v době národního a mezinárodního ohrožení.

Toto jsou základní podmínky věrohodnosti.

Přijetí drastické snížení ozbrojených sil bez ověření výše uvedených faktorů znamená riskovat, že se ocitneme bez jakéhokoli obranného aparátu, akceschopného a konsistentního; existují však oprávněné požadavky jak ze strany státu, tak ze strany předních světových mocností. Dolní omezující podmínkou je, že dosud neexistují

alternativy klasické a dobrovolnické služby. Ti, kteří považují toto řešení za životaschopné, ti kdo věří, že lze ihned kompenzovat všeobecný branný systém přechodem na dobrovolnickou službu, vyjadřují pouze přání, ale nepodepírají je reálnou možností.

Toto řešení vyžaduje realizaci podle seriózních plánů a progresivních zákonných opatření a dalších specifických opatření, která vyžadují roky, než se propojením dosáhne požadovaných výsledků. Jestliže spustíme systém podle přesně vymezené koncepce a budeme pečovat o jeho racionalitu časovou, budeme poté schopni progresivně ovlivňovat proporce vojenské základní služby a dobrovolnické složky, vycházející z požadavků na bezpečnost státu a ze zdrojů, které má k dispozici. Toto je několik aspektů z celkového komplexního pohledu, které mám na zřeteli a jež mají na zřeteli ty instituce, které budou vytvářet legislativní a politický rámec, v němž bude armáda působit.

Doufáme, že váha těchto argumentů bude přijata nově a pozitivně, dokonce i hromadnými sdělovacími prostředky a komentáři.

Citlivost těchto hromadných sdělovacích prostředků, demonstrována některými informacemi o problematice nové armády je chválihodná, ale informační kampaň riskuje, že bude vést k lhostejnosti nebude-li vedena s potřebnou hloubkou a kontinuitou. Kromě toho je zajímavé, že veřejné mínění pozitivně přijímá jen ty nejobektivnější a nejúplnější informace. Opatření k reorganizaci armády, která se uskutečňují za aktivní účasti obyvatelstva, za jeho materiální a personální podpory, individuální nebo kolektivní, nemohou vzít na zřetel, že občané musí sami znát důvody pro tato opatření stejně tak, jako jejich důsledky.

Uskutečněné analýzy a možné podmínky, které jsem prezentoval, nejsou vyčerpávající, ani za takové nemohou být pokládány. Skutečně jsem se snažil dát odpověď na otázky, které jsou stále nastolovány a na ty, jež se budou nepochybně vynořovat v procesu reorganizace tak, jak se budeme blížit k jeho završení. Pouze důkladné pochopení spolupráce důstojníků a ostatních příslušníků armády s experty, kteří jsou úzce svázáni s problémy, může vést ke kladnému řešení.

-MW-